
Saksdokumenter:

KM 17/24 Regelverk vedtatt av Kirkemøtet – endring av formell status og tilhørende fjerning fra Lovdatas databaser

Regelverk vedtatt av Kirkemøtet – endring av formell status og tilhørende fjerning fra Lovdatas databaser

Sammendrag av saksorienteringen

I denne saken foreslår Kirkerådet en omfattende statusendring av det kirkelige regelverket vedtatt av Kirkemøtet. Endringen består i at langt de fleste regelverkene truffet av Kirkemøtet med hjemmel i trossamfunnsloven, ikke lenger skal anses for å ha loven som sitt rettslige grunnlag. Det er i all hovedsak lovens § 12 andre ledd som tidligere har vært ansett som hjemmel for de berørte reglene.

Kirkerådet anser Kirkemøtets ulovfestede myndighet til å organisere Den norske kirke, her omtalt som Kirkemøtets ulovfestede organiseringsmyndighet, som rettslig grunnlag for reglene. Saken omfatter også tre vedtak som har en klar læremessig forankring, og som rettslig skal forankres i Kirkemøtets læremyndighet. Heller ikke læremyndigheten er lovhjemlet, selv om den har kommet til uttrykk i trossamfunnsloven § 12 første ledd.

En følge av endringene er at de aktuelle regelvedtakene ikke lenger skal eller kan være kunngjort som *forskrifter* i Norsk Lovtidend (hos Lovdata) eller i noen få tilfeller som lovhjemlede instruksjoner eller delegeringsvedtak. Dette betyr at selv om de aktuelle reglene – med unntak av to delegeringsvedtak – videreføres, må de først formelt oppheves, siden deres status ikke lenger skal knyttes til loven som hjemmel. I de nye vedtakene er det ikke gjort noen innholdsmessige endringer. Saken har derfor ikke vært på høring.

Rettslig sett innebærer forslaget til vedtak at Den norske kirke i hovedsak ikke lenger anser Kirkemøtet for å utøve offentlig myndighet når det vedtar regelverk og andre former for bestemmelser av regelkarakter. Saken viderefører den endringsprosessen som ble påbegynt da trossamfunnsloven trådte i kraft i 2021, og den kan også ses som et ledd i en pågående vurdering av den rettslige statusen til trossamfunnet Den norske kirke.

I

Kirkemøtet opphever følgende forskrifter og andre vedtak:

1. Forskrift 26. september 2022 nr. 1699 om Samisk kirkelig valgmøte
2. Forskrift 26. september 2022 nr. 1697 om regler for valg av menighetsråd og leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene)
3. Forskrift 26. september 2022 nr. 1685 om valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet
4. Forskrift 26. september 2022 nr. 1684 om valg av døvemenighetenes representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet
5. Forskrift 14. november 2021 nr. 3433 om valg av kirkelig fellestråd
6. Forskrift 14. november 2021 nr. 3389 om ordning for SaemienÅålmege
7. Forskrift 14. november 2021 nr. 3350 om formene for menighetsmøtets virksomhet
8. Forskrift 14. november 2021 nr. 3349 om ordning for døvemenigheter og døvepresttjenesten
9. Forskrift 14. november 2021 nr. 3260 om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet
10. Forskrift 14. november 2021 nr. 3259 om formene for menighetsrådets og kirkelig fellestråds virksomhet
11. Forskrift 14. november 2021 nr. 3248 om formene for bispedømmerådets virksomhet
12. Forskrift 14. november 2021 nr. 3325 om bruk av kirkene
13. Forskrift 15. november 2021 nr. 3327 om regler om liturgisk inventar og utstyr

14. Regler 23. september 2022 nr. 1693 om ordning for felles menighetsråd
15. Regler 10. oktober 2020 nr. 2872 for ungdomsdemokrati i Den norske kirke
16. Regler 1. april 2019 nr. 2308 om ordning for valgmenigheter
17. Regler 11. november 1988 nr. 4150 om liturgiske klær
18. Forskrift 14. november 2021 nr. 3390 om regler for Samisk kirkeråd
19. Forskrift 14. november 2021 nr. 4032 om regler for Den norske kirkes klagenemnd
20. Avgjørelsesmyndighet i saker om kirkelig inndeling, 4. desember 2020 nr. 3137
21. Delegering 9. oktober 2020 nr. 3136 til Kirkerådet om å vedta de nødvendige tilpasninger i bestemmelser truffet av departementet i medhold av kirkeloven
22. Delegering 9. oktober 2020 nr. 3067 til Kirkerådet om å gjøre mindre endringer i bestemmelser truffet av Kirkemøtet i medhold av kirkeloven

II

1. Kirkemøtet vedtar på ny og uten endringer bestemmelsene i regelverkene nevnt i pkt. I nr. 1 til 17, der disse skal hete «regler om...».
2. Det samme gjelder bestemmelsene i pkt. I nr. 18 og 19, men med følgende endringer:

I regler for Samisk kirkeråd skal § 9 tredje punktum lyde:

For øvrig gjelder de nærmere bestemmelsene som gjelder for Kirkerådets virksomhet så langt de passer.

I regler for Den norske kirkes klagenemnd skal § 3 andre ledd lyde:

De nærmere bestemmelsene som gjelder for Kirkerådet om møteprinsippet, møteoffentlighet, vedtaksførhet og avstemninger gjelder så langt de passer også for klagenemndas arbeid.

3. Bestemmelser om avgjørelsesmyndighet i saker om kirkelig inndeling skal lyde:

1. Myndighet til bispedømmerådene til å gjøre endringer i den kirkelige inndelingen innenfor bispedømmet

Kirkeordningen § 3 tredje ledd regulerer endringer i den kirkelige inndelingen og navn på kirke, sokn, prosti og bispedømme. Deler av myndigheten til å treffe avgjørelse i disse sakene er lagt til bispedømmerådene, jf. kirkeordningen § 3 tredje ledd annet punktum.

Bispedømmerådet har derfor avgjørelsesmyndighet i følgende saker:

- a. opprettelse eller nedleggelse av prosti
- b. overføring av et sokn fra et prosti til et annet
- c. endring av grensene mellom sokn
- d. sammenslåing av sokn
- e. opprettelse av nytt sokn i et distrikt hvor det er kirke, jf. kirkeordningen § 19 som definerer hva som er «kirke», og som fastsetter at det skal være kirke i hvert sokn
- f. fastsetting av navn på kirke, sokn og prosti

Kirkerådet treffer etter kirkeordningen § 3 fjerde ledd bestemmelser som er nødvendige for gjennomføring av inndelingsendringer og foretar samtidig nødvendige lempinger i anvendelsen av kirkeordningen. Kirkerådet delegerer myndigheten til å treffe bestemmelser som er nødvendige for å gjennomføre inndelingsendringer etter kirkeordningen § 3 fjerde ledd til bispedømmerådet i forbindelse med bispedømmerådets vedtak om inndelingsendringer. Delegeringen omfatter også å foreta nødvendige lempninger i anvendelsen av kirkeordningen.

Ettersom Kirkerådet nå står for den overordnede økonomistyringen i rettssubjektet Den norske kirke, forutsetter Kirkerådet at bispedømmerådet forelegger saker om oppretting av nytt prosti for Kirkerådet, i tillegg til instansene lokalt som uttaler seg i denne typen saker. Prostiet er prestenes tjenestedistrikt, og det er derfor viktig at også hensynet til medbestemmelse ivaretas. I saker om endringer i sokneinndelingen er det et krav om at menighetsmøtet uttaler seg, jf. kirkeordningen § 14 andre ledd. I tillegg forutsettes det at

kommunen gis anledning til å uttale seg i saker som vil kunne berøre kommunens økonomiske ansvar, jf. trossamfunnsloven § 14 andre ledd. Ved deling av sokn som innebærer et økonomisk oppgjør mellom flere sokn, forutsettes det at økonomiske og administrative konsekvenser avklares nærmere før bispedømmerådet treffer vedtak. Når det gjelder saker om fastsetting av navn på kirke, sokn og prosti, videreføres ordningen med innhenting av råd fra navnekonsulenttjenesten for vedkommende område før og etter høringen.

Melding om vedtak sendes Kirkerådet, berørte menighetsråd, kirkelig fellesråd, prosten, kommunen, Statistisk sentralbyrå og Kartverket.

2. Endringer i den kirkelige inndelingen som berører flere bispedømmer

Inndelingsendringer som berører flere bispedømmer, kan omfatte overføring av ett eller flere sokn fra et prosti i ett bispedømme til et prosti i nabobispedømmet, eller eventuelt overføring av et prosti. Justeringer i bispedømmeinndelingen har tidligere typisk blitt gjort i forbindelse med endringer i fylkesgrensen.

Kirkemøtets myndighet etter kirkeordningen § 3 tredje ledd første punktum til å treffe vedtak om endring i grensene for bispedømmer, delegeres til Kirkerådet. Kirkemøtet beholder myndigheten etter denne bestemmelsen til å treffe vedtak om opprettelse av og navn på nye bispedømmer.

III

Vedtakene i pkt. I og II trer i kraft straks.